

Fiatalkorúak és fiatal felnőttek digitális kompetenciáinak felmérése az Ipar 4.0 munkaerőpiacának elemzése által

A félig strukturált kérdőív rövid értékelése a vállalkozásoknál végrehajtott interjúkhoz kapcsolódóan

Az **Interreg Austria-Hungary DigiUp 4.0** pályázathoz kapcsolódóan a „Fiatalkorúak és fiatal felnőttek digitális kompetenciáinak felmérése az Ipar 4.0 munkaerőpiacának elemzése által (DigiUp 4.0 – 2. szakasz, primer kutatás T1.2.1)” témában 2021. március 1- 2021. március 22-ig terjedő időintervallumban félig strukturált kérdőív segítségével 10 db Vas megyei vállalkozás vezetőjének véleményét kértük személyes interjú keretében.

A 10 db megkérdezett vállalkozás közül 3 db nemzetközi cég/cégcsoport, 3 db nagyüzem, 3 db pedig közepes vállalkozás volt.

Az interjúk a cégvezetőkkel, illetve terület vezetőjével előre egyeztetett időpontban internetes felületen a jelenlegi járványügyi helyzetet figyelembe véve a cég kérésének megfelelően online (Microsoft Teams, Zoom) vagy telefon segítségével zajlottak.

A megkérdezett termelő vállalatok többsége a gépipar, gépi berendezésgyártás, fémipar, járműipar, autóiipari beszállító ágazatból került ki (8 db), de a bútorgyártás és az élelmiszeripar ágazat is képviselve volt 1-1 céggel.

A kérdőív első kérdésére, miszerint „mekkora az Ipar 4.0 / digitalizálás jelentősége az Ön vállalkozásában egy 1-10-es skálán: ahol 1 egyáltalán nem, 10 nagyon nagy” átlagot tekintve 7,7-ös értéket kaptunk, a szóródás 6, ahol a legkisebb érték 4 és a legnagyobb 10 volt (3 cég jelölt 10-est). Megállapítható tehát, hogy nem minden cég életében egyformán fontos, de összességében meghatározó a digitalizáció jelentősége a mindennapi működés tekintetében.

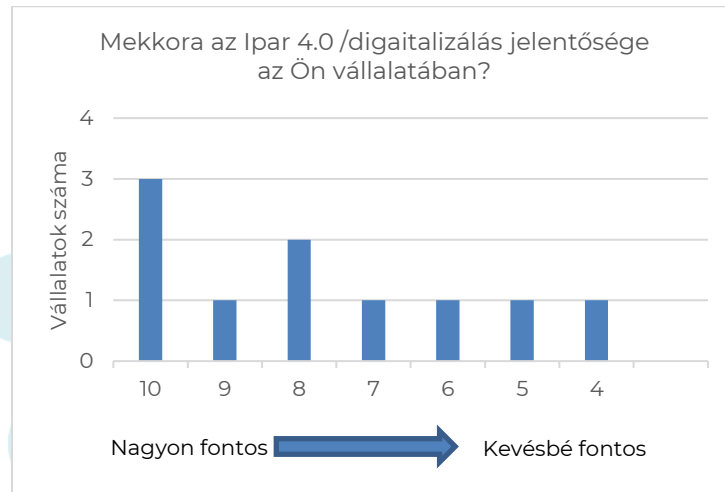

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

DigiUp 4.0

A megkérdezett cégek esetében megállapítható, hogy sokféle területen, szakmában alkalmaznak szakgimnáziumi/szakközépiskolai/szakiskolai végzősöket (1.2. kérdés) ezek közül néhány a teljesség igénye nélkül példaként:

- Hegesztő, Forgácsoló, Karbantartó, Villanszerelő, Gépgyártás-technológiai technikus, Elektronikai technikus, Mechatronikai technikus, Gépi- és CNC forgácsoló, CNC programozó,
- Kárpitos, Asztalos, Varrónő ...

Az új munkatársak felé támasztott legfontosabb szakmai követelmények nagyon sokrétűek, néhány a legtöbbször említettek közül:

- a megfelelő szakmai alapismeretek;
- cégspecifikus szakmai ismeretek;
- alapképességek megléte, mint számolás, rajzolás, geometria, szövegértés;
- a digitális eszközök kezelésének ismerete,
- fegyelem, megbízhatóság, megfelelő hozzáállás;
- precíz munkavégzés.

A fiatal munkavállalókkal szembeni elvárások megegyeznek az új munkatársakkal szemben támasztott követelményekkel. Amennyiben a fiatal szakemberek alkalmazásával kapcsolatos kérdéscsoportot tekintjük, akkor általánosságban elmondható, hogy túl kevés a fiatal munkavállaló (7 cég) és többnyire igaz az is (7 cég), hogy jellemzően nem a „megfelelő” szakemberek jelentkeznek (2.2. kérdés).

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

DigiUp 4.0

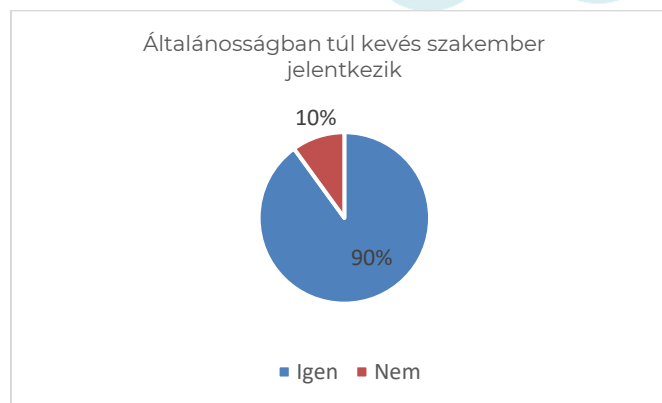
Arra a kérdésre, hogy mi az oka annak, hogy túl kevés a munkavállaló az alábbi okokat sorolták fel:

- Nem népszerű a szakma-tanulás.
- A gimnáziumok „elszívó hatása”, nem segíti, hogy jól képzett szakemberek legyenek, mert egyre csökken a szakképzésben résztvevők száma.
- A szakmák, majd a munka iránti érdeklődés, kíváncsiság, alázat kimúlóban van.
- Nagy a hiány a szakmai oktatók terén az iskolában, és várhatóan ez a helyzet rövid távon tovább romlik.
- Határ közelsége, a külföldi piac munkaerő-elszívó ereje.
- Eleve kevesen választják a cégeknek is megfelelő szakmákat, ráadásul a régióban sok cég ugyanazt a szakirányt/szakmát keresi.

„Mi az, ami a jelentkezőkből hiányzik” kérdésre az alábbi válaszokat kaptuk (2.3. kérdés):

- leginkább a szakmai alapismeretek,
- megbízhatóság,
- a szakma iránti elkötelezettség,
- önálló gondolkodás,
- a munkához való megfelelő hozzáállás,
- sok esetben az alapkompenciák (számlás, rajzolás).

Azt is megállapíthatjuk, hogy a „járvány nem befolyásolja a helyzetet, szakemberhiány van”, a válaszadók 90%-a erősítette ezt meg saját cégére vonatkozóan. (2.5. kérdés).

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

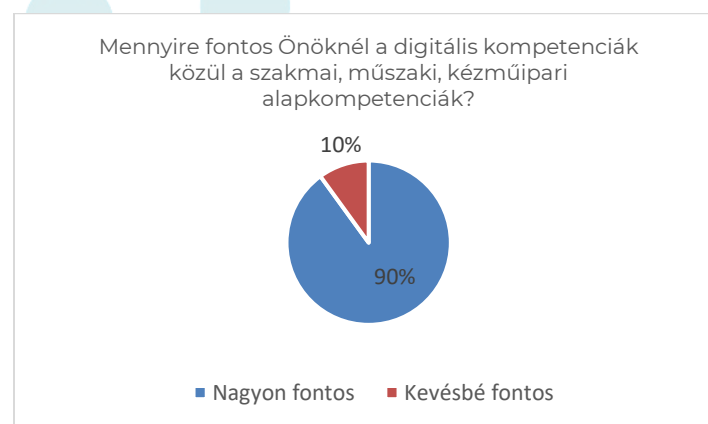
DigiUp 4.0

Ha a digitális technológiák alkalmazását tekintjük, akkor a cégek 60%-a számára fontos a 3D nyomtatás és ugyanilyen arányban lényeges a robotika/intelligens automatizálási elektronika használata, kicsit nagyobb (70%) arányban lényeges a CNC- technológia és ezeknél kisebb arányt képvisel (40%) a kreatív fémmegmunkálás/digitális fémtechnológiák alkalmazása.

Összességében elmondható, hogy fontos követelmény a digitális technológiák ismerete a jelen kor munkavállalói, így a fiatalok számára is.

További digitális kompetenciák fontosságát rangsoroló (3.1. kérdés) kérdéscsoport válaszai alapján megállapítható, hogy a „szakmai, műszaki, kézműipari alapkompentenciák”, kiemelkedően a legfontosabb kompetenciák, mivel a megkérdezettek 90%-a nagyon fontosnak értékelte ezek meglétét az újonnan csatlakozó szakemberek részéről. Nagyon fontos rangsorolást a többi megkérdezett kompetencia „csak” 50-30%-ot kapott. Ha viszont hozzávesszük a „fontos” megítélést is a „nagyon fontoshoz”, akkor a „Számítástechnikai és gyártási kompetenciák összekötése” 100%-ban fontos a cégeknek, továbbá 90 %-ban fontos az „Önálló, „nem-rutin“- tanulás és tanulásra való hajlandóság” továbbá az „Üzemen belüli összefüggések felismerése az összes folyamat átfogó szemlélete révén (folyamat-megértés)”.

A legkevésbé fontos a felsorolt kompetenciák közül a megkérdezettek véleménye alapján „a szoftver tágabb megértése”, amely nagyon fontos jelölést nem kapott, de fele-fele arányban ítélték a cégek fontosnak, illetve nem fontosnak.

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

DigiUp 4.0

A digitális kompetenciák esetében, amikor azt vizsgáltuk, hogy melyek fontosak a cégek számára, illetve melyeket sajátítsanak el a vállalatoknál és melyeket a szakképző intézményekben a tanulók, akkor arra a megállapításra jutottunk a kapott eredményekből, hogy a legtöbb felsorolt kompetencia (50-60%) fontos a cégek nézőpontjából, azaz minden felsorolt kompetenciára legalább 5-6 cég mondta azt, hogy fontos számukra. Ez alól kivétel például „Folytassanak eszmecserét digitális technológiák segítségével (Zoom stb.)”, mely a cégek 30%-a esetében nem releváns ismeret, 30% számára nem fontos és csak 40% gondolja úgy, hogy fontos.

Annak megítélése, hogy milyen digitális (alap-) kompetenciákat kell az iskolában, a cégnél vagy mindkét helyen megismernie a diákoknak nagyon megosznak a vélemények. Általánosságban elmondható, hogy a cégek többsége úgy véli (80%), hogy az

- „Adatvédelmi ismeretek”, valamint, hogy
- „Meg tudják ítélni az egyes információk értékét” ismeretek közvetítése **főként a cég feladata**, míg
- „Használjanak digitális eszközöket a tanuláshoz”, az
- „Érzékenyen és felelősségteljes módon tudjanak bánni az adatokkal” továbbá a
- „Programozás (alapismeretek)” **a szakképző iskola feladata** kell legyen.

A digitális technológiák és a jövő eszköztára vonatkozásában (4.15. kérdés) a vállalkozások egyértelműen megerősítették, hogy a jövőben tovább erősödik ezen technológiák alkalmazása, szélesedik használatuk a mindennapokban.

A cégek esetében ilyen rohamosan fejlődő területek lehetnek: automatizáció, a vállalatirányítási rendszerek- L-Mobile digitális gyártáskövetési rendszer alkalmazása, a mesterséges intelligencia vonal...

Összességében a DigiUp 4.0 kérdőív kérdéseire adott válaszok egyértelműen megerősítik az Ipar 4.0 / digitalizáció további térnyerését a vállalatok mindennapi gyakorlatában.

A szakképző intézmények esetében fontos a digitális kompetenciák mind szélesebb körének oktatása az iskolákban.

Szombathely, 2021. március 30.

Vékásyné Gál Zsuzsanna